

**UCHWAŁA NR XXX/179/2017
RADY MIEJSKIEJ W SKĘPEM**

z dnia 30 stycznia 2017 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2022**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 446 i poz. 1579) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 poz. 1390), **uchwała się, co następuje** :

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017- 2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Skępe.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Ryszard Szewczyk

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2022 dla Miasta i Gminy Skępe

WSTĘP

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem życia człowieka, kształtującym osobowość system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej wskazuje, iż instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką państwa. Kobieta i mężczyzna mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Przemocą w rodzinie określone jest każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę siły działanie, przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolność, powodujące cierpienie i szkody. Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (t.j.; Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) definiuje przemoc w rodzinie, jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków

rodziny w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.¹

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

- 1) **przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenia jej ciała, pogorszenie stanu zdrowia lub pozbawienia ją życia;
- 2) **przemoc seksualna** – działanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności;
- 3) **przemoc psychiczna** – zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary od sprawcy, wzbudzanie w niej strachu;
- 4) **przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy;

¹ Sasal H. D., Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie, Warszawa 2005.

5) **zaniedbanie** – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielenia im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy w rodzinie jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazywanych cyklami przemocy.

W cyklach przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

- 1 faza narastającego napięcia - jest to początek cyklu, charakteryzuje się on wzrostem napięcia i natężeniem zachowań, w których sprawca okazuje zniecierpliwienie, rozdrażnienie, narastają sytuacje konfliktowe;
- 2 faza ostrej przemocy (wybuchu) - sprawca eskaluje przemoc, dochodzi do wybuchu gniewu, ostrego wyładowania agresji w stosunku do osoby krzywdzonej;
- 3 faza miodowego miesiąca - jest to faza, w której sprawca, po wybuchu agresji obiecuje poprawę, deklaruje zmianę zachowań, przeprosza osobę, która wierzy, że zmiana zachowania jest prawdą. Wraz z upływem czasu faza miodowego miesiąca ulega skróceniu lub zanika, a akty ostrej przemocy stają się coraz częstsze.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

I. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE SKĘPE.

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. Na dzień 31.12.2015r. Gmina Skępe liczyła 8183 mieszkańców. Z danych Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że na dzień 31.12.2015r. 20,76 % ludności gminy korzystała ze świadczeń pomocy społecznej. Najczęściej występującym powodem trudnej sytuacji życiowej i udzieleniem pomocy było bezrobocie. Na koniec grudnia 2015 r. liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lipnie wynosiła 654 osób w tym 338 kobiet z czego jedynie 117 osób w tym 47 kobiet posiadało prawo do zasiłku dla bezrobotnych.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie Miasta i Gminy Skępe w związku z występowaniem przemocy ukrytej, występującej w rodzinie czy w szkole i nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

Jednak ujawnianie przypadków przemocy w rodzinie świadczy o poszerzeniu wiedzy na temat tego zjawiska. Ponadto każdy zgłoszony przypadek przemocy w rodzinie to odpowiedź społeczeństwa na brak przyzwolenia na to zjawisko, to świadomość, że przemoc w rodzinie jest przestępstwem.

Liczba interwencji domowych dot. przemocy na terenie Miasta i Gminy Skępe w latach 2013 - 2015

	2013	2014	2015
Liczba interwencji domowych dot. przemocy na terenie Miasta i Gminy Skępe	6	9	12

Dane: KPP w Skępem

Z danych pochodzących z KPP w Skępem wynika, iż na terenie Miasta i Gminy Skępe odnotowuje się tendencję wzrostową interwencji domowych dot. przemocy. W roku 2013 odnotowano 6 interwencji, w 2014 – 9, a w roku 2015 - 12.

Liczba sporządzonych Niebieskich Kart w 2015 r.

	Policja	MGOPS	Oświata	Służba zdrowia	Razem
Miasto i Gmina Skępe	18	-	-	-	18

Dane: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skępem

Z powyższych danych wynika, że najczęściej *Niebieskich Kart* jako procedurę interwencji wobec przemocy w rodzinie, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy stosuje Policja.

Sytuacja dot. zjawiska przemocy na terenie Miasta i Gminy Skępe w latach 2013 - 2015

	2013	2014	2015
Liczba rodzin w których była realizowana procedura „NK”	3	17	12
Liczba formularzy wszczynających procedurę	3	20	18
Liczba rodzin w których została zakończona procedura „NK”	2	8	12

Dane: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skępem

Ofiarami przemocy w rodzinie zgodnie z danymi ogólnopolskimi są najczęściej kobiety, które stanowią około 60% wszystkich osób doświadczających przemocy domowej oraz dzieci, które z kolei stanowią około 31% ogólnej liczby osób doświadczających przemocy w rodzinie (dzieci do lat 13 stanowią około 21%, a nieletni powyżej 13 r.ż. około 10% wszystkich osób doświadczających przemocy). Dane dotyczące skali zjawiska przemocy na terenie Gminy Skępe wskazują również, że znaczącą częścią osób doznających przemocy są kobiety, natomiast większości przypadków podjęcia działań w ramach procedury *Niebieskiej Karty*, osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie są mężczyźni. W roku 2015 mężczyźni stanowili 100% osób podejrzanych o stosowanie przemocy, spośród wszystkich osób podejrzanych o stosowanie przemocy większość mężczyzn znajdowało się pod wpływem alkoholu. W przypadku odnotowania, że problemem towarzyszącym stosowaniu przemocy wobec najbliższych jest problem alkoholowy każdorazowo zwracano się do Miejsko - Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skępem o przeprowadzenie rozmowy z osobą nadużywającą alkoholu celem zachowania przez nią abstynencji i zachęcania do walki z nałogiem poprzez podjęcie leczenia.

**Liczba osób zgłoszonych do Miejsko - Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych w Skępem**

	2013	2014	2015
Liczba osób zgłoszonych do MGKRPA	-	6	4

Dane: Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skępem

W 2015 przeprowadzono 63 rozmów z osobami podejrzanymi o nadużywanie alkoholu celem motywowania ich do zachowania abstynencji bądź podjęcia leczenia odwykowego. W związku z pracą Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie działającego od 2011 roku przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Skępem w przypadku wdrożenia w rodzinie procedury *Niebieskiej Karty* każdorazowo podejmowano szereg działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy oraz pomocy celem wyjścia z trudnej sytuacji.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na terenie gminy Skępe wchodzi członkowie:

- Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia,
- kuratorzy sądowi.

II. ZADANIA SŁUŻB W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.

Gmina

Do zadań gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Pomoc społeczna

Celem działania pomocy społecznej (zgodnie z ustawą o pomocy społecznej) jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy w rodzinie. Przemoc domowa jest przyczyną dysfunkcji rodziny, a także może być konsekwencją dysfunkcji o innym podłożu.

Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni działający zgodnie z ustaloną rejonizacją.

W ramach swoich kompetencji i zadań pomoc społeczna:

- 1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

- 2) udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, formach pomocy dzieciom doświadczającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 4) zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 5) prowadzi rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 6) wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty”.

Służba zdrowia

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej zalicza się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często temu towarzyszą mu poważne uszkodzenia zdrowia somatycznego i zdrowia psychicznego. Pomoc ofiarom przemocy domowej powinna oprócz udzielenia pierwszej pomocy obejmować następujące zadania:

- 1) umiejętność przeprowadzenia spokojnej rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania;

- 2) poinformowanie osoby, co do których istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie o istniejących możliwościach skorzystania z pomocy;
- 3) wystawienie na prośbę poszkodowanych bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała powstałych wskutek użycia siły psychicznej;
- 4) poinformowanie o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji;
- 5) powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenia wykorzystywania seksualnego, ciężkie obrażenia ciała).

Przedstawiciel ochrony zdrowia uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym, jak również zobowiązany jest do wszczęcia procedury *Niebieskiej Karty*.

Policja

Do podstawowych zadań Policji należy między innymi ochrona życia i zdrowia ludzi. Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez funkcjonariusza policji zgodnie z obowiązującym prawem to:

- 1) udzielanie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udzielenia pierwszej pomocy;
- 2) organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;
- 4) przeprowadza z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w

- stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
- 5) przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
 - 6) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą;
 - 7) wszczyna procedurę *Niebieskiej Karty*;
 - 8) funkcjonariusz policji uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

Oświata

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania wychowawczej roli rodziny oraz zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania funkcjonowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog i psycholog szkolny mają możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka.

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 roku życia jest ofiarą przemocy lub przestępstwa powinien podjąć następujące kroki:

- 1) przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy, w warunkach gwarantujących jej bezpieczeństwo, swobodę wypowiedzi i poszanowania godności;

- 2) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) udziela kompleksowych informacji o możliwościach udzielenia pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 4) organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 5) udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- 6) wszczyna procedurę *Niebieskiej Karty*.

Miejsko - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W sytuacji, gdy aktom przemocy towarzyszy spożywanie alkoholu MGKRPA podejmuje następujące działania:

- 1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 2) prowadzi rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 3) wszczyna procedurę *Niebieskiej Karty*.

Przedstawiciele MGKRPA są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

Zespół interdyscyplinarny i grupy robocze

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej. Zadaniem zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez:

- 1) diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- 3) inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie;
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Do zadań grupy roboczej należy, w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;
- 2) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;
- 3) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go

u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego o tym fakcie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin.

W przypadku wystąpienia w rodzinie znamion przemocy domowej, po wypełnieniu formularza *Niebieska Karta - A* przez przedstawicieli jednego z powyższych podmiotów, Przewodniczący ZI powołuje w sprawie danej rodziny Grupę Roboczą, w których skład wchodzi również kuratorzy sądowi, oraz przedstawiciele innych podmiotów będący specjalistami w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

W ramach swej działalności Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze wykonywały szereg obowiązków w stosunku do osób uwikłanych w problemy przemocy w rodzinie. Ogólne dane zawarte są w poniższej tabeli.

	2013	2014	2015
Liczba powołanych grup roboczych	11	20	22
Liczba posiedzeń grup roboczych	11	27	28

Dane: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skępem

III. PROGRAM BĘDZIE REALIZOWANY W OPARCIU O NASTĘPUJĄCE AKTY PRAWNE.

- 1) Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj.: Dz. U 2015 r., poz.1390);
- 2) Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj.: Dz. U z 2016 r., poz. 930, z późn. zm.);
- 3) Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj.: Dz. U. z 2016 r, poz. 487 j.t.);

- 4) Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r – Kodeks Postępowania Karnego (Dz. U. z 2016 r., z późn. zm.);
- 5) Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 r., poz. 2082, z późn. zm.);
- 6) Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, stanowiącego załącznik do uchwały nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 -2020 (MP z 2014 r., poz. 445).

IV. PROGRAM PRZEZNACZONY JEST DLA MIESZKAŃCÓW MIASTA I GMINY SKĘPE, A W SZCZEGÓLNOŚCI:

- 1) rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy;
- 2) rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy;
- 3) świadków przemocy;
- 4) osób stosujących przemoc;
- 5) realizatorów Programu działających w ramach stworzonego Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 6) przedstawicieli instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji wystąpienia przemocy;
- 7) społeczności lokalnej.

V. CELE PROGRAMU.

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Miasta i Gminy Skępe;
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

VI. CELE OGÓLNE BĘDĄ REALIZOWANE PRZEZ:

- 1) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Miasta i Gminy Skępe;
- 2) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy;
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie;
- 4) udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie;
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie;
- 6) podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieska Karta”;
- 7) upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc w rodzinie.

VII. REALIZACJA CELÓW PROGRAMU POPRZEZ NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA SZCZEGÓŁOWE:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- 2) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach;
- 3) monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą;
- 4) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań;
- 5) podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą;
- 6) inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą;
- 7) udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych;
- 8) propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy;
- 9) obalanie mitów na temat przemocy;
- 10) szkolenia na temat przemocy;
- 11) prowadzenie kampanii, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych;
- 12) wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne;
- 13) izolowanie sprawców przemocy;
- 14) udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych;

- 15) przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu stosującymi przemoc;
- 16) motywowanie do podjęcia terapii przez osoby nadużywające alkoholu i stosujące przemoc;
- 17) kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Lipnie o obowiązek podjęcia leczenia odwykowego;
- 18) udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą;
- 19) udzielanie informacji na temat praw osób będącymi ofiarami przemocy;
- 20) propagowanie dostępności telefonów zaufania oraz telefonów interwencyjnych i informacyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie;
- 21) rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.

VIII. PRZEWDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU.

- 1) Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie;
- 2) Wzrost zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy;
- 3) Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie;
- 4) Zmniejszenie liczby przypadków przemocy w rodzinie;
- 5) Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą;
- 6) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie.

IX. ZASOBY MIASTA I GMINY SKŁĘPE W ZAKRESIE REALIZACJI PROGRAMU:

- 1) Zasoby ludzkie – porady specjalistów działających w sferze przemocy w rodzinie;
- 2) Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz pełniące funkcję wspierającą, w tym:
 - Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - Powiatowa Komenda Policji,
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

- placówki oświatowo – wychowawcze,
- zakłady opieki zdrowotnej,
- kuratorzy sądowi,
- organizacje pozarządowe.

X. REALIZATORZY PROGRAMU

- 1) Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skępem;
- 2) Policja;
- 3) Miejsko - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 4) Zespół Interdyscyplinarny;
- 5) placówki oświatowo – wychowawcze;
- 6) zakłady opieki zdrowotnej.

XI. CZYNNIKI GWARANTUJĄCE WŁAŚCIWĄ REALIZACJĘ PROGRAMU.

- 1) współpraca z samorządem Miasta i Gminy Skępe;
- 2) diagnoza środowiska lokalnego;
- 3) współpraca służb i instytucji z terenu Miasta i Gminy Skępe oraz poza nią;
- 4) otwartość na współpracę specjalistów z różnych dziedzin;
- 5) dążenie do zmiany obecnej sytuacji rodzin dotkniętych przemocą.

XII. ZAGROŻENIA W REALIZACJI PROGRAMU:

- 1) stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie;
- 2) brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężania sytuacji kryzysowych;
- 3) problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach oraz ubóstwo;
- 4) zaburzenie relacji rodzinnych;
- 5) brak motywacji ekonomicznej dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych;
- 6) rozbudowana procedura działań w zakresie przemocy – biurokracja i formalizacja działań.

XIII. WSKAŹNIKI

- 1) liczba wszczętych procedur *Niebieskiej Karty*.
- 2) Liczba zakończonych procedur *Niebieskiej Karty*;
 - 1) liczba interwencji domowych z powodu przemocy w rodzinie;
 - 2) liczba pokrzywdzonych, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową;
 - 3) liczba sprawców przemocy domowej;
 - 4) liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu.

XIV. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Realizacja Programu finansowana będzie ze środków budżetu Miasta i Gminy Skępe oraz z środków pochodzących z dotacji i środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

XV. MONITOROWANIE

Monitorowanie realizacji Programu przez jednostki zobligowane do jego stosowania jest prowadzone na bieżąco poprzez stałą współpracę osób będących w składzie Zespołu Interdyscyplinarnego. Monitoring Programu, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać istniejące problemy, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania przynoszą zakładane zmiany.

Monitorowanie realizacji Programu odbywa się w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdanie z realizacji Programu podmioty składają do 31 stycznia każdego roku do Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skępem, natomiast Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skępem do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Miejskiej w Skępem sprawozdanie z realizacji Programu.

UZASADNIENIE

Uchwalenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wynika z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 poz. 1390). Celem programu jest tworzenie i rozwijanie spójnego oraz wielopoziomowego systemu zapobiegania przemocy w rodzinie. Podstawę programu stanowi podejście interdyscyplinarne. Program zakłada podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jak również ochronę ofiar przemocy w rodzinie. Przemoc domowa w programie ujęta jest jako zjawisko złożone, wieloaspektowe, rozpatrywane w perspektywie prawnej, psychologicznej, moralnej i społecznej. Uwzględnienie różnych aspektów przemocy w rodzinie pozwala na lepsze zrozumienie problemu, dostrzeżenie konsekwencji i innych problemów powiązanych z przemocą. Szerszy kontekst zjawiska umożliwia dokonanie pełniejszej diagnozy i wskazuje możliwości oddziaływania w celu zwalczania i zapobiegania przemocy. Program zakłada realizację celów w oparciu o diagnozę problemu u jego lokalnych uwarunkowań w drodze budowania i udoskonalania współpracy pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Pozwala to na wypracowanie skuteczniejszych i bardziej efektywnych rozwiązań. Beneficjentami programu są rodziny doznające przemocy domowej i zagrożonej przemocą (osoby dorosłe i dzieci, ofiary i sprawcy oraz świadkowie przemocy), społeczność lokalna, organizacje pozarządowe, jednostki organizacyjne i organizacje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Dokument wyznacza cele i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do zniwelowania problemu przemocy w rodzinie w gminie oraz zminimalizować jego skutki.